

722598

NOUA
BIBLIOTECĂ ROMÂNĂ

COLECȚIUNE DE NOVELE ȘI ROMANURI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SERIA I.

BROȘURA I. — XII.

BRAȘOV.
EDITURA ȘI TIPARUL TIPOGRAFIEI ALEXI.

1881.

722610

Visita in carcer

BCU Cluj **Humorescă** Library Cluj

de

Ernest Eckstein.

Visita in carcer.

Nu v'am fi descoperit, că „visita in carcer“ este o traducere, decât nu nî-ar fi fost frică, ca nu cumva uniî dintre directoriî de gimnasiî românesci, să cređă, că am voit să persiflăm pe domnia lor, și să prinđă vr'o ură neimpăcată cătră biata „bibliotecă română,“ care este avisată la sprijinul călduros al intregului public român.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Suna la doue ore. Directorul gimnasiului, Dr. Samuil Hodorloi păși cu demnitatea sa cunoscută și reputată in curtea scólelor și se urcă incetinel pe scări. Pe a doua tréptă se intâlni cu pedelul, care tocmai sunase clopotul și voia să mERGă acum in apartamentele sale, unde avea să termine mai multe lucrări domestice.

„Nih, s'a éntémflat nemeH, Isteshole?“ intrebă directorul, intorcénd salutarea umilă a vasalului său cu o mișcare suverană din cap.

„Nu, Domnule Director.“

„Domnul Bibliotecar niu-a rezolvat încă nemeu despre sciutele voliume?”

„Nu, Domnule Director!”

„Bene, mergi dar la dânsul și inhorméză-te, hum stî liuhrul. . . . Ênhâ ceva. Octavanul Roiho lîscesce de vr'o hiteva đile. Diute in harteliul sêu și inhorméză-te, déhă este in adevêr morfos. Par'hă n'aș piutea sâ hred.”

„Pardon Domnule Director, Roicul a venit é-răș, mai odinióră l'am vêđut prin curte.”

„Ho atât mai bene.”

Binevoitorul cetitor să ne pardoneze ortografia extraordinară cu care reproducem cuvintele Domnului director. Domnul Dr. Samoil Hodorloi nu vorbea ce i drept, in ist mod abnorm, cum s'ar putea conchide din scrierea nóstră, dar sistemul fonetic al limbei române nu ne pune in stare să reproducem in tocmai nuanța specialemente hodorloistică. El, adică suveranul scolastic, fonfăia puțin, asta-i totul.

Domnul Director đise dar; „Ho atât mai bene,” și merse de-a lungul coridorului in spre octava sa.

Samuil venise astăđi cu mult mai de vreme ca de obicei. De ordinar observa cu strictetă teoria cartului academic, adică venia tot de-a-una

cu un cart de óră mai târziu. Astăzi însă o sfada casnică, peste care trebuie să tragem din delicatețã vëlul secretului, îl isgonise fãr' de vreme din fotoliul sêu, in care obiceiua de ași sôrbe cafeluța. Numai așa ne putem explica, că octavanii nu sê gândiseră încă a expune pînditorii lor obiceiuiți.

Domnul Director încă de pe coridor auzi o gâlăgiã infernală. Patruzeci de voci resunătoare sberau: „bravo, da capo.“

Samuil își puse fruntea in crețe.

Acum amuți corul sbierător și o voce sonoră, pătrunzătoare inceptu cu un patos comic.

„Bene, sã lãsăm d'ò ham datã liuhriul baltă. Nu te-ai prefarat éráș Boreshole. Simt hoarte ne-miultămit ho D-ta. Sedî“

Directorul stetea ca impetrit.

La deii Eladei clasice — asta era el însuși, el, cu mâni și cu picere...! Puțin cam schimonosit — dar totuș leit el, astfel încât numai un cunos-cător special ar fi putut simți deosebirea! O atare blăsfâmia nu s'a mai întemplat de când lumea. Un scolar sê obrăznici a-lă face de ris din înălțimea catedrei sale sacrate, pe el, suveranul domnitor al tuturor afacerilor gimnasiale, pe el autorul „grama-

ticei latine pentru usul scólelor cu deosebit respect la clasele superióre“ pe el, pedagogul renumit, esteticul, și filosoful. Proh Pudor! Honos sit auribus! Asta era o mișeliă care numai în capul blăstematului de Roicu a putut să se nască.

„Morioene iurméză“ continua vocea scolarului sacrilegiu „Ce! esci morfos? Țeu, hând în spiun tēneri de virsta Duimitale, că sont morfoși în face o empreșiune rea. Hosteshule, scrie în jurnal: Moroian, frovocat să traduhă, a fost morfos. . . .

Acum Directorul nu mai era în stare a-și stăpîni indignațiunea sa.

Cu o smucitură energetică deschise ușa și intră în mijlocul adolescenților speriați, ca leul în turma de gazele.

Nu se înșelase.

În adevăr Roicu, cel mai mare mișel al clasei fusese acela, care comisese crima de lese maiestate. Numai de patru săptămâni se număra acest om între discipuli lui Hodorloi și deja i se cuvenea între toți lălăii, de la primus până la ultimus, coróna. Cu gulerul de la cămașă tras în sus cu ochelari mari de hârtie pe nas, în stânga ținând

o carte, și in drépta cerusa tradițională, — étă cum stetea pe catedră gata de a comite din nou o blasfemiă, in momentul când apăru Directorul ofensat in pragul ușei.

„Roihole!“ ڊise Samuil cu reculegere, — „Roihole tei diuce doue ڊile in carcer. Hosteshule, scrie in jurnal :— Roiho : pedefsit cu doue ڊile de harcer, pentru furtarea hopilărescă și nedemnă. — Ganes-hule, chiamă pe fedel :

„Dar Domnule Director“ ingină Roicu, punënd ochelariĭ de hărtie in buzunar și mergënd spre banca sa.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Nece o hontrađecere!“

„Dar am voit numai, am cređut“

„Tăcere ڊic!“

„Dar bine voiesce.“

„Hostehule scrie : Roiho pentru purtare reue-tecósă pedefsit inhă cu doue ڊile harcer. — Som sătul de a mă hîrăi in vecĭ co Domniata. Să-țĭ hiă roșine până 'n fundul inimei! Fiha, și inhă o dată fiha!“

„Audiatur et altera pars, Domnule Director. „Nu ni-ai recomandat tot de-a-una acest precept.?“

„Bene! Să nu ȃci că m'am defărtat de la frecetpele mele. Ce poți să spui pentru aferarea D-tale?“

„Te pot numai incredința, Domnule Director, că n'am avut intențiunea de vr'o necuviința. Voiam numai să mă exerses puțin in mimică.“

„Ehsersése-te in stilul latin și in gramateca elenă!“

„Și asta o fac, Domnule Director. Dar pe lingă sciința nici arta nu trebuie neglijată.“

„Asta n'am nehat neci o dată in viața mea. Dar vrei să ȃci hă frostiile Domitale ar fi esherciți de artă. Acéstă artă nu flătesce o cępă degerată.“

„Mă rog nu-i așa, D-le Director.“

„Tăcere ȃci, dehă vei urma pe acéstă hale, o vei sfecli ađi ori mâne. Holohene, ean veđi ce face Găneshu, de nu mai vine cu fedelul?“

„O pentru astă dată, Domnule Director“ șopti Roicu cu vocea măgulitoare, „ai putea să mă ierți.“

„Nemeh: Vei merge in harcer. Dar prin acéstă efisodă no ne vom ofri in lucrările nóstre. Ean refetéză Stanciule.“

„Domnule Director, n'am fost present la preparațiune. Étă atestatul meu.“

„Așa, éráș ai host morfos. Veđi Stanciule, há esci mai mult morfos, de cât sănátos. . . .

„Din nefericire, Domnule Director, constituțiunea mea cea slăbuță

„Slăfuță, D-ta slăfuț. Asholtă-mě Stanciule, aș hoi, há hie hare om de suf sóre să hiă așa de slăfuț ca D-ta. Esci leneș, dar nu slăfuț“

„Leneș? Dór nu voi putea, când mă prind frigurile, să. . . .

„Las há sciu. Vei hi běut pré multă bere. Refetéză Gogiule.“

„Absent!“ strigară șese voci de o dată.

Samuil dede superat din cap.

„No scie neme, ce are Gogiu?

„Are guturai“ respunse unul dintre cei șase.

„Gotiurai! En versta lui, n'am avut nică o dată gotiurai. Dar ce hac Holoheu și Ganescu de nu mai vin. Negrene do-te de veđi, dar să vini indată.

Negreanu se duse și se întórse după dece minute cu pedelul și cu cei doi comilitoni ai seă.

„Domnu Istescu a fost ocupat a lipi tapete“ dișe Ganescu cu voce respectuósă, „a trebuit să-și facă puțin toaleta.“

„Așa! și pentru asta îți trebuie o jumătate de oră. Isteshole, dofă hom ved incefi să neglegi servițiul.“

„Mă rog de iertare Domnule Director, dar acești Domnișori n'au venit de cât de vr'o doue minute la ușa mea.“

„Oh“ exclamară cei trei octavanî ca dintr'o singură gură.

„Hiă, no voi cerceta locriul mai defarte. Êtă aici, ia-milă pe Roiho, și du-mi-lă in harcer. Roihole, te vei forta bine, și nu vei striga in fiă care moment, dofă fedel. Isteshole, nu vei îndrăzni a lăsa pe Roiho pe horidor. Dêhă i va veni éraš reu, să deschisă heréstra. Mai bene va hi, dêhă i vei pune tóte cele trebuincióse in hiliă, și vei inhuia oșa, o dată fentru tot de-a-ona. Veneri séra il vei slobosi.“

„Bine, Domnule Director.“

„De mangiare ít póte adiuce un amih. Ai ințeles?“

Roicu dede din cap.

„Așa, și ahum hară-te

„Domnule Director D-ta voiescî in adevăr să mă pedepsescî pentru incercările mele artistice?“

Samoil Hodorloi surise cu demnitate pedagogică.

„Esci hazlio cu tóte nehuviințele Dtale. Dar nu-ți fot ajota. Fână hând no-mi vei dovedi la ce fot holosi fretinsele incerhări artistice — lăsând la o farte tendința lor nehuviințiosă — fână atunci trebue să te sufui pedefsei fórte juste. Vedí de te hară ahum.“

Roicu își incleștă gura, se întorse și dispăru cu Istescul in crepuscula coridorulni.

„Ce réu ai făcut, D-le Roicule? întrebă pedelul pe când urcau scara.“

„Nimic“

„Dar mă rog de iertare, totuș vei fi făcut ceva?“

„Am făcut numai aceia, ce face D. Director tot de-a-una.“

„Cum așa.“

„Ei bine, bagă de sémă: Ashultă Isteshule, Roiho este un mișel și merită o fedéfsă exemflară.“

„Dómne Dumneđeule!“ bílbâi pedelul împreunându-și mânilé d'asupra capului. „Să-mi fi đis cineva, că să póte astfel de lucru n'aș fi cređut... Đeu, e infiorător D-le Roicule! Décă nu te aș putea vedea dinaintea mea aici cu ochií mei, aș jura, că

am auzit vocea Domniei sale a Domnului Director. Dă și ȳeu, D-ta a sã ajungã departe in lumea asta. Ȳtã cã mai de unã-dã am fost coela impotrivã la birt unde era un scamator, care imita tôte, ce cereai, ciripitul pãsãrilor, rinchezatul cailor, lãtratul cãnilor și altele, dar totuș nu m'a minunat, precum m'ai minunat D-ta.“

„Hređ, hređ, Isteshole“ rãspunse Roicu, imitãnd încã și acum pe Director.

„Și asta ai fãcut fãțã cu el? Apoi sã mã ierți, Domnule Roicule, tôte-sũ bune, dar tôte la locul lor. Așa lucru nu sã cade și Domnul Director are tot cuvântul a fi fôrte supãrat.“

„Așa hređi D-ta?“

„Te rog pré mult, lasã-te de acest joc. Nu sã potrivește cu demnitatea funcțiunei mele. Aibã bunãtatea de intrã aici.“

„Hu flãcere.“

„Domnule Roicule, voi spune D-lui Director, cã nu te ajungã cu pedãpsa care ți s'a dictat. . . .“

„Ce ai Domviata hu fedãfsa mea, Isteshole, betrãniule, nebiuniule.“

„Ce am cu pedãpsa D-tale? Nimic! Dar im pasã prea mult dẽcã vei urma a batjocuri pe D-nul Director.“

„Fot face, ce-mi place.“

„Ba nu poți.“

„Ba da, Isteshole. Fot să vorfesc, hum în fine mai fine, și hui nu-i flace, să-și astupe urehile.“

„Ascéptă numai?“

„La ce?“

„Voi face raport Domnului Director.

„Spune-i o hrumósă sălutare din farte-mi.“

„Las că te vei mira.“

Istescul întórse cheia și merse incetinel pe trepte 'n jos.

In clasa a opta sê interpretase intru aceia cu multă sirguintă Sophocles. Hăinescu traducea spre bucuria tagmei resfățate vaetele nefericitului Philoctetes:

„Ai, Ai, Ai, Ai,“

„Di: au, au, au, au: căci „ai“ ha interjehtiune a diurerei este in hontra regulilor limfistice.“

„Credeam că „au“ să intrebuinteză numai la suferințe trupesci“ observă Haimescu.

„Hum, hređi humva hă Philohtet ar fi suferit nomai sfiritiualmente. Im hare hă n'ai ofservat co miultă atențiune mersiul tragediei.“

„Domnule Director, a bătut cineva la ușă“
dise Costinescu.

„Ean veđi cine-i Hofeshule.“

Copescu sē grăbi a deschide ușa.

„Hum, D-ta Isteshule? De ce ne honturvi
érăș. Spune fe shurt.“

„Am bine voit a mī permite, a ve observa
cu supunere, că octavanul Roicu vorbesce încă și
acum așa, cum de óre care pricină l'ai pedepsit.“

„Ce, hontinuéză homedia? Stai hă voi lua
mesurile huviincióse. Hostehule shrie in jurnal —
ori no lasă mai fine! Te focī duce Isteshule. Hăi-
meshulă hontinuéză. Așa dară: Au, au, au, au,
no: Ai, ai, ai, ai: Fasagiul următoriu il fođi tra-
huce cu: ah, voi đeilor eternī.

Haimescu absolvă tema sa spre bunicica mul-
țămire a Directorului. După dēnsul traduse Ne-
grescu „nesuhicent.“ Apoi resună clopotul Istescului.
Autorul gramaticiei latine pentru usul scolastic de-
clară prelegerea de inchisă. In ușă apăru Doctorul
Posomorescu profesorul de matematică, care avea
să propună de la trei până la patru in octava geo-
metria analitică. Samoil hodorloi intinse „stima-
tului Domn coleg“ mână cu o afabilitate insoțită

de o bunăvoință umană, apoi se duse în odaia directorală, unde se puse plin de gânduri pe scaunul său de oficiu și de serviciu.

Istescul se duse într-o aceia pentru a se folosi după putință de ora liberă. Inmuia cu zel pomă-tutul în oală cu cir și ungea o tapetă după cea laltă cu mirositorul material cleios.

Roicu înse ședea pe banca de lemn, căsca și dicea în sine, că ar fi sătul și peste sătul de gimnasiul cel cu limitările nemotivată ale libertății.

Domnul Samoil Hodorloi se scărpină acum în cap și aședă ochelarii cei mari și dede de două, trei, patru ori din capul pedagogic.

„Miserafilul și mișelul de Roiho“ borborosi în sine. . . . Dar hred, hă hu binele foți să-lă stafinescî mai bine de hât hu reul. I voi vorfi o dată hu serioșitate și hu afesare. Fehat de el. Este cel mai talentat dintre studenții mei.“

Să duse la clopoțel și sună.

După trei minute apăru Ana, fiica Istescului cea de șasespredece ani. După toate aparințele pornise să mērgă în oraș: dovadă despre această era pălăriuța cochetă, care se legăna cu grăția pe zulufele ei întunecose, și șalul colorat, care învelea umerii ei plini.

„Ce porunciți Domnule Director“ întrebă ea cu o reverință grațioasă.

„Onde este tata dumatăle?“ șopti Samuil, silindu-se a fonfăi cât mai puțin.

„Ciruește. Voiți să porunciți ceva, Domnule Director.

„Așa, ciruesce? Așa dar nu-lă voi honturba in ciruiela șa. Nu e vr'on luhru insemnat, Ană. Cheia de la harcer este in ușă, nu-i așa?“

„Voi întreba la moment, Domnule Director.“
Ca o căprioară sări fetița pe trepte în jos. După puține secunde fu éráș la loc.

„Da, Domnule Director, cheia este in ușa carcerului. Mai porunciți ceva?“

„No, molțănesc.“

Ana se închină. Samoil se uită zimbînd după ea.

„Ce copilă șarmantă!“ borborosi în sine. „Ce n'aș da eu, dehă Pulheria mea ar avea numai pe jumătate purtarea gentilă a ei, — de Tiberia nici nu mai vorbesc. Istehul ista e un paganus un, homo inhultus și totuș scie să hréshă o Haritină, și eu, hunoshătorul hultivat al anticităte hla-sice, eu, homo, cui nil homanialienum est

nu-să in stare a cresce urmașii mei la un grad de cultură demnă învățătorei mele.“

Să sterse de vr'o două orî peste bărbia rasă, is luă pălăria de pe măsă și se urcă apoi pe scară la carcer.

Roicu era peste măsură surprins când vădu că, ușa se deschise după o așa scurtă durată a închisórei sale. Mirarea sa ajunsese insă la culme, când recunoscú că visitătorul neasceptat nu era nimen altul de cât Domnul Director Samoil Hodorloi.

„Ei bene, Roihole* ți se veneraverul pedagog.

„Ce poftesci Domnule Director“ ți se studentul cu vocea plină de îndărătnicie.

„Am vrot să vęd, dehă ai incefut a te hăi și a rehunósce, hă atarî hofilării sunt in hontra șofului gimnasiului și in hontra sfiritului hare domnesce intre acesti murî.“

„Nu sciu să fi.“

„Ce, Roihole? Doar nu vrei să mai dishutezi. Dar ce ai ți ce, dehă ai hi in lohul meu? No l'ai loa de orechi pe acest Roiho?

„Domnule Director.

„Asta-să hofilării, hare nu să had pentru un june din familiă bună. Sci ce, la cea dintâiă furtare rea, te voi relega.

„Da, te voi eshiede din gimnasiu. Hăiesce-te decî Roihole și lasă-te de drăciî, harî ȕeu nu-ȕi fah onóre. Îȕ refet: Fune-te o dată in lohul meu! . . .

Roicu plecâ capul pe sin cuprins de un gând. Simȕi că exchiderea cu care-lă ameninȕase, era numai o afacere a timpului. Cuvintele: pune-te in locul meu, i deteră o ideiă diabolică.

„Dacă mă vor goni“ îș ȕise in sine, „să să sevêșescă cel puȕin cu eclact.“

Surise precum surid eroi de rele in romanurile sensaȕionale după isbutirea unei crime și, ȕise cu un ton că cînd ar incepe a să căiî

„ȕicî Domnule Director, să mă pun in locul D-tale.“

„Da, Roihole, așa ȕic.“

„Bine, dacă chiar D-ta o voiesci, îȕ poftesc petrecere bună. —“

Cu aceste cuvinte sări pe ușă afară, întorse cheia și îl părăsi pe sermanul Director in voia sôr-tei sale neasceptate.

„Roihole, ce ȕi-a trăznit prin caf, te ishonesh, astăȕi înhă te isgonesh. Deshide la moment, dar la moment îȕ ȕih.“

„Te hondam pentru dóue óre la harcer“ res-

punse Roicu cu demnitate. „D-ta insuş ai ȃis sã
mã fun la lohul D-tale.“

„Roihole sã va intinfla o nenorocire. O ne-
norocire it ȃic! Deshide! It foroncesh, deshide!“

„No mai ai sã foroncescã nimih! Ahum eu
sunt Direhtorul! D-ta escã ohtavanul Roihiu! Tãcere
ȃih nu suher nicã o ofunere.“

„Dragã Roihole, de astã datã te voi ierta.
Te rog, deshide uşã. It fromit hã vei shãfa hu o
fedẽfsã linã. Nu vei hi eshlus. Tã-o fromit. Audã?“

„Dragul Roihu“ nu auȃea, sã furişase ince-
tinel prin coridor şì mergea fuga pe trepte 'n jos
pentru a scãpa victorios.

Trecẽnd pe dinaintea uşei pedelului il gĩdili
o ideia nouã.

Sã uitã prin gaura chei. Istescul era toc-
mai pe scarã, cu spatele spre uşã şì sã muncea a
lipi o fãşia de tapet pe pãreţi. Roicu crepã puţin
uşã şì strigã in odaiã, cu cel mai frumos accent
hoderloistic de care dispunea:

„Me doh, Isteshule. Aibã grijã pe Roihiu.
Hace o gãlãgia farh'ar hi nebun şì mẽ 'ngãnã me-
reu. Stai ahum pe sharã. Am vriut niuamã sã-ȃi
sfun, hã sã nu-i deshis hu nicã un huvent. Meşelul

ar hi in stare a te trinti și a hugi. Ai aodit Isteshule?“

„După porunca D-tale D-le Director, fă bine și mă ertă că sunt aci sus.“

„Stai numai acolo unde esci, și isfrăvește-ți cirituéla. Adio“

„Sluga Dumitale plecată Domnule Director.“

Roicu urcă acum éráș scările și merse in regiunea carcerului.

Samoil Hodorloi făcea o gălăgiă grozavă. Acum descoperise clopoțelul, căci in momentul când se ascunse Roicu după un dulap mare al familiei pedelistiche, inceptu a resuna o zărgăitură pătrunzătoare, ca țipetul ielelor.

„Ajotor“ găfăia omul pe școlă, — „ajutor! Isteshiule te dau din slojfă dehă nu vei veni indata sos. Ajutor, hoți, tilhari, omor! Ajutor!“

Pedelul chiebat prin sunetul necurmat la in-deplinirea serviciului său, părăsi ocupațiunea sa privată și apăru pe coridorul inchisórei. Samuil Hodorloi se pusese obosit pe banca de lemn. Peptul său găfăia, nările sale lucrau in cadența unor foi de faur.

„Domnule Roicule,“ dize Istescu bătând in ușa carcerului. „să va nota tot ce faci.“

„Har Domniului, hă ai venit Isteshole. Deshide-mă ușa. Miserafilul m'a inhis aici, adeverat sahrilegiu.“

„Îț spun Domnule Roicule, că nu-ți va prinde bine șaga! Și mai cu sémă voi ține minte, că ai numit pe Domnul Director cu nume de miserabil.“

„Ai nefunit Isteshole?“ sbieră Samoil plin de ciudă. „La draho, nu-ți sfun că Roiho, tihălosul de el m'a inhis aici când am vrut să-lă cercetez și să-lă adoh la hăință. Hai, nu mai vorfi, deshide!?”

„Dar ce cređi că sunt așa de prost, Domnule Roicule. Domnul Director a vorbit numai acum cu mine și mi-a poruncit strasnic, să nu te sloboz cu nici un preț. Așa dar pórtă-te cum se cade, și lasă clopoțelitul, căci decă nu voi lua clopoțelul jos.“

„Isteshole o se te bag in temniță pentru hă ai atentat in hontra lifertăței mele.“

„Ascultă, sci ce, decă mi-e permis a face o observare, inginarea D-lui Director din partea D-tale, este copilărescă, căci prea o ți una. Este drept; da, Domnul Director fonfăia puțin dar nu horcăia așa de prost când vorbesce, precum horcăi D-ta acum. Și acum îț spun pentru cea din urmă óră să te astêmperî și să te porți cum se cade. . . .“

„Dar îți refet pe cinste și onóre, hă mișelul sfurhatul a intors cheia și m'a inhis aici, fână să bag de sémă hă ce face! Isteshule, omule, măgarule, trefuie să mă hunoscî! Deschide-ți urehile!“

„Ce, îm ȕicî măgar? Îm ȕicî om? Cum? nu sciu care dintre noi este mai mare om și mai mare măgar. Nu s'a mai pomenit. Auđi colea să mă numescă un picîu ca D-ta pe mine pe un bărbat în vêrstă, să mă numescă om și măgar. Singur măgar! M'ai înțeles? Dar ascéptă numai?“

„Escî un măgar și un bou“ gifăi Hodorloi disperat. „Nu vrei dară să-mî deshîđi.“

„Nici prin gând nu-mî trece.“

„Bene, fórte bene“ borborosi directorul cu vocea stinsă.

„Bene. Voi remânea dar în harcer. Auđi Isteshole, voi remânea dar în harcer.“

„Îm pare bine, că vrei să te porți cu minte. Dar acum lasă mă în pace. N'am vreme să ascult la sgimonositurile D-tale.“

„Isteshole“ strigă Samuil éráș mai tare. „Voi șede a aici, horă de horă! Ai înțeles. Horă de horă. Voi suheri acéstă rușine neauđită, ca și un stodent cu rele furtări. Ai aođit Isteshole?“

„Mă duc. Lucrăză ceva.“

„Dómne Domnezeole, mintea mi sē turfură: Am nefunit, orī ce! Omole, oite-te cel poțin prin gaora heei. Afoi vei vedea. . . .“

„Da, mă voi uita, ca să-mī suffi éráș in ochī, ca odinióră. Asta mi-ar mai lipsi! . . .“

„Așa dar do-te la draho! In hontra frostiei chiar și deī sē luftă in dar! Ți-o dau in scris: ai gătat cu fedelia D-tale,“

Istescu cobori necăjit treptele in jos. Deu este peste măsură obraznic! Îl numise măgar. O miia de draçi! De când murise Dómna Catinca Isteică nu să mai intimplase așa lucru. . . .

Da, da, Domniī octavanī.

Intru aceia Samoil Hodorloi mēsură chilia cu pași mari.

Tótă ființa lui semăna cu aceea a unui leu african, care băgat prin lăcomia ómenilor in cușcă n'a perdut încă nimic din puterea elementară a naturei sale nobile. Cu mânile pe spinare, cu capul plecat pe uměrul drept, cu gura incleștată, — étă cum sē preâmbila in sus și 'n jos, rostogolind in sufletul sēu cele mai intunecate gândurī.

De o dată să lăți pe fața sa un suris.

„Și totuș este și remâne homih“ borborosi in sine. Țeu déhă n'aș fi interesat așa de afrófe la acéstă istoriă, mi s'ar fărea fórté amiusantă.“

Sě opri.

„Dar ce? acéstă făhălitură hi va o roșine pentru mine? Să vedem. No, no-i rușine. Și alți ómenī marī au host făhăliți, fóte inhă mai amar de hăt mine. Hâte și mai hâte, nenumărate exemfle găsim in istoriă. Incepînd de la Grecī și de la Romaniī cei vechī și sfērșind cu Bismark, care și el a host făhălit de Napoleon și alții și totuș a remas cel mai mare diflomat din tótă Europa. No, vo, Samuile, demnitate ta de freceptor, de cetățén, de cugetător hult, de autor, nu suheră hātuș de puțin sub acéstă sitoățiune fenivilă. Linisce-te Samoile.“

Îș urmâ promenada sa in dispozițiune multămită. Dar peste curênd sě opri éraš.

„Dar ohtavanii mei“ ingână acum infiorându-sě. „Déhă vor afla ohtavanii mei, hă am host inhis in harcer. Gând nesoférit! Autoritatea mea ar feri de-o dată și ar remânea ferită! Și ei vor afla! Vor trebui să afle. Voi hi dishreditat. O voi țeilor de ce mī-ați făcut acéstă!“

„Domnule Director“ șopti acum o voce bine

cunosuctă la ușa carcerului. . . . Nu esci încă discreditat! Autoritatea D-tale este încă în deplină flóre. . . .“

»Roihole“ bîlbăi Samoil — »nelegioitole blăstămate! Deschide, la moment. Étä hă te fâlmoiesc moralicește, étă că te isgonesc de trei ori.“

»Domnule Director eu voiu să te scap, nu mă ofensa!“

»Să mă shafi? Ce ovrăznicie, ori. . . .“

»Bine-voiesce a mă asculta în linisce, Domnule Director. Te asigur, că tóte se vor aplana.“

Samuil îș luă séma.

»Bene“ dișe el în fine. »Te voi ashulta. Vorvesce.“

»Étä am voit numai să-ți arăt, că arta mea nu este tocmai fără nici o valóre practică. . . . Értă-mé décă am fost silit să vatăm cu acéstă ocasiune stimă deosebită și venerațiunea ce îț păstređi din tótă inima.“

»Esci on mișel Roihole.“

»Domnule Director. . . . ce ar fi óre décă mî-ai erta pedépsa de carcer și décă ai revoca tot odată amenințarea D-tale în privința eschiderei și mî-ai permite să observ cea mai deplină tăcere despre cele petrecute.“

»Asta no se fóte. . . . Trebuie să stai in harcer.«

»Așa? Bine, remâi dar sănătos Domnule Director. Să nu tragi pré mult de clopoțel.«

»Roihole ashultă, . . vreau să-ți sfun ceva, Roihole!«

»Mě rog. . . . !«

»Roihole, in multe frivinți esci un om extraordinar. . . . decă voiesh să fah o exceștiune. . . . Deschide dar!«

»Îm ierți pedépsa de carcer.«

»Da.«

»Mě vei eschide de la Gimnasiu.«

»No, la drahu.«

»Parola D-tale părintescă, Domnule Director.«

»Roihole, ce indrăznesci?. . . . «

»Parola D-tale părintescă, Domnule Director!«

»Bene, ți-o dau.«

»Jupiter Ultor este martor.«

»Ce?«

»Chiem pe ței de martori.«

»Deshide!«

»Indată Domnule Director. Dar nu te vei resbuna asupra mea.«

„No, no, no! Slobóde-mě dar la draho!“

„Îm dai deplină absoluțiune?“

„Da, hu honditiunea ênsă, să nu sfui la ni-
menî ce indrăznělă ai avut hătră mine. Ți-am
sfus deja hă te țiu de om extraordinar, Roi-
hole. . . .“

„Îț mulțămesc pentru buna opiniune a D-tale.
Parola mea de onóre: cât timp vei fi D-ta Director
al Gimnasiului local și profesor de clasă in octava,
nu va eși nici un cuvânt trădător din gura mea.“

Și cu asta întórse cheia și deschise ușa. . . .

Samuil Hodorloi eșind din chiliă resuflă adênc,
apoi îș sterse cu mâna dréptă peste frunte, ca și
când ș'ar fi adus a minte de ceva.

„Roihole đise el,“ „eu sciu de șagă. . . . Dar,
nu-i așa hă îm vei hace flăcerea, și nu mă vei mai
hopia frin mimiha D-tale? Imitezî frea, frea bine.“

„Dorința D-tale îm va fi poruncă. . . .“,

„Bene! Și ahum fléhă să mergem in jos.
No este inhă trei harturî, și mai foți lua parte la
prelegere.“

„Dar nu s'ar minuna cu toți, vêđêndu-mě,
de óre ce scie că m'ai pedepsit cu trei đile de
carcer.“

„Bene, voi merge cu D-ta.“

Astfel coborîră amendoî treptele..

„Isteshole,“ strigă Directorul spre catul întâiu.

Pedelul apăru la trepta din jos și întrebă cu devotament, ce poruncesce stăpânul.

„Din deherite motive i-am iertat lui Roiho cele trei ȃile“ ȃise Samuil.

„Ah, . . . D'aceia v'ați întors încă o dată. Domnule director. . . . Hm. . . . Da, însă ce eram să ȃdic, Domnul Roicu, n'a fost nici de cum astêmpêrat în chilia sa.

Să fiă cu iertare, Domnule Director, dar a injurat mai amar de cât un țigan.“

„Lasă numai Isteshule, e bene. De astă dată voiesh să-lă iert, din motive cu totul speciale. Poți să iai cheia din ușa harcerului.“

„Așa!“ ȃise Samuil. „Și ahum vină hu mine în ohtava.“

Merseră peste coridor cătră clasă. Directorul bătu în ușă

„Fardonăți Domnule holec,“ șopti la intrare în cel mai lin mol de care dispunea organul seu, „ér' îl aduh pe Roiho! Hosteshule. . . . vei fermite Domnule Fosomoreshule. . . .? Hosteshule: Shrie în

jornal: Ne-am veđut deciși, a ierta lui Roiho fedęsa dihtatã in ora frecedentã, din honsiderațiunea sincerei sale hãințe. . . . Așa. Și ahum nu vă mai conturv, stimavere holegã. . . . Ai shris Hosteshole? . . . din honsiderațiunea sincerei sale hãințe. . . .“

„Nu poftiți să ședeți“ intrebã matematicul politicoș.

„Hörte mulțãmesh, am șeđut astãđi destul . . .

„Roihole, ascept hã vei ține pe deflin promisiunile ce mi ai fãhut. Adio, Domnule colegã.“

O dișe și dispãru in coridorele labirintice ale edificiului scolastic. — — — —

Roicu iș ținu promisiunea datã.

Nu mai copia, de cãt pe cei lãlți profesori: de persóna sacrã a lui Samoil Hodorloi nu sã mai atinse nici o datã.

El pãstrã și secretul cel mai profund. Dar intrãnd Directorul incã in acelaș an dupã propria sa cerere in pensiuine, Roicu sã cređu dispensat in acestã privințã și povesti octavei intregi periferiele acelei impãcãri neasceptate.

